

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра міжнародного приватного права та порівняльного
правознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Правничі системи сучасності»

Обов'язкова

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма/спеціалізація – «Міжнародне право»

Статус дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2017

Харків – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Правничі системи сучасності» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право» спеціалізації «Міжнародне право» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 18 с.

Розробники:

Лук'янов Д.В., д.ю.н., доцент, зав. каф. міжнародного приватного права та порівняльного правознавства;

Гетьман Є.А., д.ю.н., професор каф. міжнародного приватного права та порівняльного правознавства;

Зінченко О.В., д.і.н., доцент каф. міжнародного приватного права та порівняльного правознавства.

Гиляка О.С., к.ю.н., асистент каф. міжнародного приватного права та порівняльного правознавства.

Гарант освітньої програми

Комарова Тетяна В'ячеславівна – доцентка кафедри права Європейського Союзу, докторка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри теорії держави і права (протокол № 1 від 30 серпня 2017 р.)

Зміни та доповнення затверджено на засіданні кафедри міжнародного приватного права та порівняльного правознавства (протокол № 1 від 7 вересня 2020 р.)

Завідувач кафедри _____

Лук'янов Дмитро Васильович

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	9
5. Теми лекційних і практичних занять.....	10
5.1. Теми лекційних занять.....	10
5.2. Теми практичних занять.....	11
6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	12
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	16

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Правничі системи сучасності» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародне право» підготовки бакалаврів спеціальності 293 «Міжнародне право» галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»	Обов'язкова	Обов'язкова
Модулів – 2	Спеціальність – 293 «Міжнародне право»	Рік підготовки:	Рік підготовки:
		2 семестр	2 семестр
Загальна кількість годин - 90	Спеціалізація – «Міжнародне право»	Лекції	Лекції
		22 год.	4 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		26 год.	4 год.
	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Самостійна робота	Самостійна робота
		42 год.	82 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента - 2-4.		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань іспит	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань іспит

Мета навчальної дисципліни – надання студентам знань про об'єктивні закономірності виникнення, функціонування та розвитку основних правових систем та їх сімей – романо-германського, англо-американського, традиційного та релігійного права, навчити їх використовувати порівняльно-правовий метод дослідження та встановлювати за його допомогою загальне, особливе та одиничне в різних правничих системах світу.

Завдання:

- засвоєння студентами всього кола питань, що стосуються формування і функціонування основних правничих систем сучасності, особливостей їх джерел права, правосвідомості та правової культури народів світу, практики застосування норм права тощо;

- формування у студентів знань про найбільш важливі спільні та специфічні риси правових сімей світу, виникнення, функціонування та розвиток окремих правничих систем;

- формування основних умінь щодо використання цих знань в подальшій професійній діяльності.

Пререквізити: «Теорія держави і права», «Історія держави і права України».

Кореквізити: «Історія міжнародного права», «Країнознавство».

Постреквізити: «Право Європейського Союзу», «Міжнародне право».

Мова навчання – українська.

2. **Очікувані результати навчання**

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН 1. Демонструвати знання і розуміння предмету, методів, структури, об'єкту компаративістики, визначити її місце в системі юридичних наук.

РН 2. Демонструвати знання і розуміння різновидів досліджень у компаративістиці, вміння проводити порівняльне дослідження правових систем чи їх елементів.

РН 3. Демонструвати знання поняття правової системи, її рис, структури, різновидів та їх особливостей, критеріїв класифікації правових систем, вміння застосувати ці знання на практиці.

РН 4. Демонструвати знання базових характеристик романо-германської правової сім'ї, англо-американської правової сім'ї, латиноамериканського та скандинавського права, релігійної та традиційної правової сім'ї, європейського права, історію їх виникнення та формування, знання їх системи джерел права.

РН 5. Здійснювати критичний і системний аналіз правових явищ і процесів в правових системах романо-германського, англо-американського, релігійного, традиційного типів.

РН 6. Пояснювати природу й зміст основних інститутів і процедур романо-германського, англо-американського, релігійного та традиційного права, особливості їх реалізації та застосування.

РН 7. Демонструвати знання та розуміння особливостей правового регулювання у фундаментальних галузях права романо-германської та англо-американської правових сімей.

РН 8. Здійснювати логічний, критичний і системний аналіз правових документів, що приймаються в правових системах романо-германської та

англо-американської правових сімей, латиноамериканських та скандинавських держав. у правових системах релігійного та традиційного типу.

РН 9. Використовувати порівняльно-правовий метод дослідження під час вивчення інших юридичних дисциплін, орієнтуватися в іноземних правових системах, використовувати зарубіжний правовий досвід у професійній діяльності.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Міжнародне право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та нестандартних ситуаціях.

ЗК 6. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.

ЗК 7. Навички використання інформаційних технологій і баз даних.

ЗК 9. Здатність працювати самостійно.

ЗК 14. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності відповідно до соціальних статусів і модусів.

ЗК 15. Здатність реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності.

Спеціальних компетентностей:

СК 9. Здатність виявляти проблеми і працювати в основних сферах взаємодії міжнародного і національного права.

Програмних результатів навчання:

ПРН 13. Демонструвати знання теорії та практики міжнародних прав та свобод людини.

ПРН 14. Характеризувати системи універсальних та регіональних міжнародних механізмів захисту прав людини.

ПРН 23. Демонструвати здатність до праці в міжнародно-правовому контексті.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1 .

Загальна характеристика правничих систем сучасності.

Романо-германське право.

Тема 1. Правничі системи сучасності: загальна характеристика.

Компаративістика як метод, наука та навчальна дисципліна. Виникнення компаративістики. Об'єкт, предмет, метод і структура компаративістики. Її функції та місце в системі юридичних наук. Значення компаративістики. Види досліджень у компаративістиці. Міжнародні та національні центри порівняльного правознавства. МАЮН. Методичні правила проведення порівняльно-правового дослідження.

Тема 2. Правові системи та правові сім'ї як основні об'єкти порівняльного правознавства.

Поняття, риси та структура правової системи. Загальна характеристика правової карти світу. Поняття «правова сім'я». Класифікація та типологія правових систем. Мішані правові системи. Європейське право. Правова система України серед правових систем сучасності.

Тема 3. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї.

Особливості романо-германської правової сім'ї. Основні етапи розвитку романо-германської правової сім'ї. Роль науки (університетів) у розвитку романо-германського права. Зв'язок романо-германської правової сім'ї з римським правом. Вплив канонічного права на формування романо-германського права. Публічне і приватне право.

Тема 4. Джерела права романо-германської правової сім'ї.

Норми права в романо-германській сім'ї. Джерела права в романо-германській сім'ї, їх види. Нормативно-правові акти в романо-германській правовій сім'ї. Закон як джерело права в романо-германській сім'ї. Загальні принципи в романо-германській правовій сім'ї. Звичай у системі джерел романо-германського права. Доктрина в романо-германській правовій сім'ї. Судова практика в романо-германській правовій сім'ї.

Тема 5. Правові системи, що тяжіють до романо-германського типу.

Підходи до класифікації правових систем Скандинавських країн та держав Латинської Америки. Правові системи Скандинавських країн, їх особливості. Джерела права Скандинавських країн. Правові системи держав Латинської Америки, їх особливості. Джерела права держав Латинської Америки.

Модуль 2.

Англо-американське право. Релігійні та традиційні правові системи.

Тема 6. Загальна характеристика англо-американської правової сім'ї.

Особливості англо-американської правової сім'ї. Основні етапи розвитку англійської правової системи. Виникнення та реформування загального права.

Загальне право: поняття та особливості. Право справедливості та його співвідношення із загальним правом.

Тема 7. Джерела права англо-американської правової сім'ї.

Поняття та види джерел англо-американського права. Прецедент як джерело права в сім'ї англо-американського права. Закон як джерело права в сім'ї англо-американського права. Делеговане законодавство в сім'ї англо-американського права. Звичай в англо-американському праві. Інші джерела англо-американського права.

Тема 8. Правові системи інших країн англо-американської правової сім'ї.

Формування правової системи США. Джерела американського права. Сучасна правова система США, її особливості. Правові системи країн Співдружності Націй. Особливості правових систем Канади, Австралії та Нової Зеландії. Джерела права країн Співдружності Націй.

Тема 9. Релігійні правові системи.

Загальна характеристика правових систем релігійного типу. Мусульманське (ісламське) право, його характерні риси. Джерела мусульманського права. Право сучасних мусульманських держав. Індуське право, його характерні риси. Джерела індуського права. Сучасне право Індії. Іудейське (єврейське) право, його характерні риси. Джерела іудейського права. Правова система Ізраїлю. Канонічне право, його характерні риси. Джерела канонічного права. Застосування канонічного права у сучасному світі.

Тема 10. Традиційні правові системи.

Загальна характеристика правових систем традиційного типу. Правові системи країн Далекого Сходу. Формування правової системи Китаю. Правова система КНР, її джерела. Формування правової системи Японії. Сучасна правова система Японії, її джерела. Правові системи держав Африки.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах						
	Денна форма			Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі	
Л		ПЗ	СРС	Л		ПЗ	СРС
Модуль 1. Загальна характеристика							

правничих систем сучасності. Романо-германське право.								
Тема 1. Правничі системи сучасності: загальна характеристика.	8	2	2	4	9	1		8
Тема 2. Правові системи та правові сім'ї як основні об'єкти порівняльного правознавства.	8	2	2	4	9	1		8
Тема 3. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї.	10	2	4	4	10	1	1	8
Тема 4. Джерела права романо-германської правової сім'ї.	8	2	2	4	9		1	8
Тема 5. Правові системи, що тяжіють до романо-германського типу.	8	2	2	4	8			8
<i>Разом</i>	<i>42</i>	<i>10</i>	<i>12</i>	<i>20</i>	<i>45</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>40</i>
Модуль 2. Англо-американське право. Релігійні та традиційні правові системи.								
Тема 6. Загальна характеристика англо-американської правової сім'ї.	8	2	2	4	10	1	1	8
Тема 7. Джерела права англо-американської правової сім'ї.	8	2	2	4	9		1	8
Тема 8. Правові системи інших країн англо-американської правової сім'ї.	8	2	2	4	8			8
Тема 9. Релігійні правові системи.	14	4	4	6	10			10
Тема 10. Традиційні правові системи.	10	2	4	4	8			8
<i>Разом</i>	<i>48</i>	<i>12</i>	<i>14</i>	<i>22</i>	<i>45</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>42</i>
Усього годин / кредитів ECTS	90 / 3	22	26	42	90 / 3	4	4	82

5. Темі лекційних і практичних занять

5.1. Темі лекційних занять

Темі навчальної дисципліни	Темі лекцій	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма

Модуль 1. Загальна характеристика правничих систем сучасності. Романо-германське право.			
Тема 1. Правничі системи сучасності: загальна характеристика.	1. Правничі системи сучасності: загальна характеристика.	2	1
Тема 2. Правові системи та правові сім'ї як основні об'єкти порівняльного правознавства.	2. Правові системи та правові сім'ї як основні об'єкти порівняльного правознавства.	2	1
Тема 3. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї.	3. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї.	2	1
Тема 4. Джерела права романо-германської правової сім'ї.	4. Джерела права романо-германської правової сім'ї.	2	
Тема 5. Правові системи, що тяжіють до романо-германського типу.	5. Латиноамериканське та скандинавське право.	2	
Модуль 2. Англо-американське право. Релігійні та традиційні правові системи.			
Тема 6. Загальна характеристика англо-американської правової сім'ї.	6. Загальна характеристика англо-американської правової сім'ї.	2	1
Тема 7. Джерела права англо-американської правової сім'ї.	7. Джерела права англо-американської правової сім'ї.	2	
Тема 8. Правові системи інших країн англо-американської правової сім'ї.	8. Правова система США. Правові системи країн Співдружності Націй	2	
Тема 9. Релігійні правові системи.	9.1. Мусульманське право. Індуське право.	2	
	9.2. Іудейське право. Канонічне право.	2	
Тема 10. Традиційні правові системи.	10. Далекосхідне та африканське право.	2	
Усього		22	4

5.2. Теми практичних занять

Теми навчальної дисципліни	Теми практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Загальна характеристика правничих			

систем сучасності. Романо-германське право.			
Тема 1. Правничі системи сучасності: загальна характеристика.	1. Правничі системи сучасності: загальна характеристика.	2	
Тема 2. Правові системи та правові сім'ї як основні об'єкти порівняльного правознавства.	2. Правові системи та правові сім'ї як основні об'єкти порівняльного правознавства.	2	
Тема 3. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї	3.1. Групи та особливості романо-германської правової сім'ї	2	1
	3.2. Рецепція римського права. її періодизація та типи.	2	
Тема 4. Джерела права романо-германської правової сім'ї.	4. Джерела права романо-германської правової сім'ї.	2	1
Тема 5. Правові системи, що тяжіють до романо-германського типу.	5. Латиноамериканське та скандинавське право.	2	
Модуль 2. Англо-американське право. Релігійні та традиційні правові системи.			
Тема 6. Загальна характеристика англо-американської правової сім'ї.	6. Загальна характеристика англо-американської правової сім'ї.	2	1
Тема 7. Джерела права англо-американської правової сім'ї.	7. Джерела права англо-американської правової сім'ї.	2	1
Тема 8. Правові системи інших країн англо-американської правової сім'ї.	8. Правова система США. Правові системи країн Співдружності Націй	2	
Тема 9. Релігійні правові системи.	9.1. Мусульманське право. Індуське право.	2	
	9.2. Іудейське право. Канонічне право.	2	
Тема 10. Традиційні правові системи.	10.1. Далекосхідне право.	2	
	10.2. Африканське право.	2	
Усього		26	4

6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Правничі системи сучасності» передбачає проведення поточного та підсумкового

контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, написання есе, захист реферату за ініціативи студента, складання портфоліо, тощо.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи*. При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний дотримуватися правил щодо академічної доброчесності та безпосередньо недопущення плагіату. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Критерії оцінювання з навчальної дисципліни «Правничі системи сучасності»:

Види навчальної діяльності	Критерії оцінювання	Кількість балів
Практичні заняття та самостійна робота	Робота на практичних заняттях та самостійна робота оцінюються за кожним змістовним модулем окремо. Кожен змістовний модуль оцінюється від 0 до 15 балів. При оцінці роботи на практичних заняттях та самостійної роботи беруться до уваги: 1) усні відповіді та виконання практичних завдань з тематики практичного заняття; 2) підсумкова модульна контрольна робота. Вони оцінюються за десятибальною шкалою, де, відповідно, – 8-10 балів дорівнює оцінці «відмінно», 5-7 – «добре», 3-4 «задовільно», 0-2 – «незадовільно». При цьому критеріями оцінювання рівня знань і умінь студентів є: а) правильність, повнота, глибина, системність і ґрунтовність відповіді на питання; б) уміння обґрунтувати свою точку зору, повнота і переконливість наведених доводів; в) використання основної і	0-30

	<p>додаткової літератури; г) посилання на норми національного та міжнародного права, а також на судову і правозастосовну практику. Загальний бал за поточний змістовний модуль визначається як середній результат між середнім балом за роботу на практичних заняттях та оцінкою за поточний модульний контроль.</p>	
Індивідуальна робота	<p>Індивідуальні завдання, виконані студентом у межах його індивідуальної роботи, оцінюються, виходячи з таких критеріїв: а) правильність, повнота, глибина, системність і ґрунтовність виконання; б) повнота і переконливість наведених доводів; уміння обґрунтувати свою точку зору; в) врахування рекомендацій викладача, усунення виявлених недоліків; г) використання основної і додаткової літератури; г) посилання на норми національного та міжнародного права, а також на судову і правозастосовну практику.</p>	0-10
Іспит	<p>1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої навчально-методичним посібником. 3. Здатність до самостійного поповнення знань із дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.</p>	60
	<p>1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.</p>	55

	<p>1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої програмою навчальної дисципліни та лектором.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи</p>	45
	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, що уможливило подальше навчання і майбутню роботу за професією.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої навчальною програмою.</p> <p>3. Помилки та суттєві неточності при відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або усунення за допомогою викладача.</p>	40
	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, що уможливило подальше навчання і майбутню роботу за професією.</p> <p>2. Знайомство з основною літературою, рекомендованою навчальною програмою.</p> <p>3. Помилки при відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача</p>	35
	<p>1. Прогалини в знаннях значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Наявність суттєвих помилок при відповіді на іспиті.</p> <p>3. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без додаткової підготовки з цієї дисципліни.</p>	30

	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Нemoжливiсть продовжити навчання або здiйснювати професiйну дiяльнiсть без проходження повторного курсу з цiєї дисциплiни	0
--	--	---

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Правничі системи сучасності» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок	4	75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	3	60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати		35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс	2	0 – 34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Основна література:

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та семінарських занять з навчальної дисципліни «Правничі системи сучасності» для студентів I курсу міжнародно-правового факультету денної форми навчання спеціальності «міжнародне право» / Уклад.: Д.В.Лук'янов, Є.А.Гетьман, О. В. Зінченко. Х. : Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого, 2019. 35 с.

Порівняльне правознавство: хрестоматія для юрид. вищ. навч. закл. і ф-тів: навч. посіб. / уклад. : О.В.Петришин, О.В.Зінченко, Д.В.Лук'янов.Х.:Право, 2016. 1024 с.

Порівняльне правознавство у таблицях: навчальний посібник / Петришин О.В., Зінченко О.В., Лук'янов Д.В., Погребняк С.П. Харків: Право, 2016. 164 с.

Порівняльне правознавство. Підручник / С.П.Погребняк С.П., Д.В.Лук'янов, І.О.Біля-Сабадаш та ін.; за ред. О.В. Петришина. Х: Право, 2012. 272 с.

Бехруз, Хашматулла. Порівняльне правознавство. О.: Фенікс, 2009. 464 с.

Леже, Р. Великие правовые системы современности: сравнительно-правовой поход. М.: Волтерс Клувер, 2009. 584 с.

Марченко, М. Н. Курс сравнительного правоведения. М.: Городец-издат, 2002. 1068 с.

Тихомиров, Ю. А. Курс сравнительного правоведения. М.: Норма, 1996. 432 с.

Цвайгерт, К. Введение в сравнительное правоведение в сфере частного права: в 2 т. М.: Междунар. отношения, 2000. Т. 1: Основы. 480 с.

Давид, Р. Основные правовые системы современности. М.: Междунар. отношения, 1996. 400 с.

Додаткова література:

Порівняльне правознавство (теоретико-правове дослідження). / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. К.: Фенікс, 2007. 400 с.

Рулан, Н. Историческое введение в право. М.: NOTA BENE, 2005. 672 с.

Порівняльне правознавство у системі юридичних наук: проблеми методології. / О. В. Кресін [та ін.]; ред. Ю. С. Шемшученко. К., 2006. 256 с.

Кох, Х. Международное частное право и сравнительное правоведение. М.: Междунар. отношения, 2001. 480 с.

Правовые системы стран мира. Энциклопедический справочник / отв. ред. А. Я. Сухарев. М.: Норма, 2000. 840 с.

Бенуа-Ромер, Ф. Право Ради Європи. Прямуючи до загальноєвропейського простору. К. : «К.І.С.», 2007. 232 с.

Берман, Г. Дж. Западная традиция права: эпоха формирования. М.: МГУ: Инфра-М – Норма, 1998. 624 с.

Бержель, Ж.-Л. Общая теория права. М. : Nota Bene, 2000. 576 с.

Интернет-ресурси.

The Avalon Projekt – Documents in Law, History and Diplomacy. Yale Law School. Lillian Goldman Law Library in memory of Sol Goldman [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://avalon.law.yale.edu>.

Офіційний сайт Співдружності Націй [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.thecommonwealth.org.

Конституции государств (стран) мира. Интернет-библиотека конституций Романа Пашкова. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://worldconstitutions.ru>.

Проект «АВАЛОН». История государства и права США. Русская версия проекта Йельской школы права Йельского университета США. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://avalon.law.yale.edu>.

Електронна єврейська енциклопедія [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.eleven.co.il>.

<http://comparativelaw.in.ua/>

<http://www.izak.ru/>

<http://www.comparativelaw.org/journal.html>

<http://thecommonwealth.org/>

<http://www.nbpublish.com/ilmag/contents.html>

<http://ksp.mgimo.ru/>

Навчальний електронний інформаційний комплекс з порівняльного правознавства (бібліотека НУЮОУ). Режим доступу: <http://library.nulau.edu.ua/>.

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та семінарських занять з навчальної дисципліни «Правничі системи сучасності» для студентів І курсу міжнародно-правового факультету денної форми навчання спеціальності «міжнародне право» / Уклад.: Д.В.Лук'янов, Є.А.Гетьман, О.В.Зінченко. Х. : Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого, 2019. 35 с.

Порівняльне правознавство у таблицях: навчальний посібник / Петришин О.В., О.В.Зінченко, Лук'янов Д.В., Погребняк С.П. Харків: Право, 2016. 164 с.

Порівняльне правознавство у таблицях: навчальний посібник. Видання 2-ге, змінене / Петришин О.В., Зінченко О.В., Лук'янов Д.В., Погребняк С.П. – Харків: Право, 2018. 164 с.

Правова карта сучасного світу: навчальний посібник для студентів-магістрів юрид. вищих навч. закладів і факультетів / Петришин О.В., Зінченко О.В. Харків: Право, 2018. 508 с.

Тести з навчальної дисципліни «Порівняльне правознавство» / Уклад.: Зінченко О.В., Лук'янов Д.В., Петришин О.В.; за заг. ред. акад. О.В. Петришина. Х.: «Цифра Принт», 2013. 70 с.

Порівняльне правознавство: хрестоматія для юрид. вищ. навч. закл. і фітів: навч. посіб. [Текст] / уклад.: О.В.Петришин, О.В.Зінченко, Д.В.Лук'янов. Х.: Право, 2016. 1024 с.